

<https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-19>

How to Cite (Style APA):

Hoian, I., Myshchyshyn, M., Petraniuk, A., & Ilchuk, S. (2025). Readiness for Risk among Higher Education Students in the Context of Social Changes. *Insight: the psychological dimensions of society*, 13, 460–484. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-19>

Як цитувати (Стиль ДСТУ 8302: 2015):

Гоян І., Мищишин М., Петранюк А., Ільчук С. Готовність до ризику здобувачів вищої освіти в умовах суспільних змін. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2025. № 13. С. 460–484. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-19>

UDC [159.947-057.875:614.8]:316.42

Readiness for Risk among Higher Education Students in the Context of Social Changes

Готовність до ризику здобувачів вищої освіти в умовах суспільних змін

Received: November 17, 2024

Ihor Hoian*

Doctor of Psychological Sciences, Full Professor,
Department of Social Psychology,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-2548-0488>

Mariia Myshchyshyn

PhD in Psychology, Associate Professor,
Department of Theoretical and Practical
Psychology “Lviv Polytechnic” National
University, Lviv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-4836-8085>

Andrii Petraniuk

PhD Student,
Department of Philosophy, Sociology and
Religious Studies, Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University,
Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-5009-4795>

Serhii Ilchuk

PhD Student, Department of Philosophy,
Sociology and Religious Studies,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ukraine

<https://orcid.org/0009-0006-4034-4539>

Accepted: May 26, 2025

Igor Goyan*

доктор психологічних наук, професор,
кафедра соціальної психології,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-2548-0488>

Марія Мищишин

кандидат психологічних наук, доцент
кафедра теоретичної та практичної психології,
Національний університет “Львівська
політехніка”, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-4836-8085>

Андрій Петранюк

аспірант, кафедра філософії, соціології та
релігієзнавства,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-5009-4795>

Сергій Ільчук

аспірант, кафедра філософії, соціології та
релігієзнавства,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Україна

<https://orcid.org/0009-0006-4034-4539>

* Corresponding Author: ihor.hoian@pnu.edu.ua

* Автор-кореспондент: ihor.hoian@pnu.edu.ua

Abstract

The **aim** is a theoretical-empirical study of the phenomenon of readiness for risk among higher education students in the context of relevant social changes. **Methods.** The sample consisted of students from three levels of higher education: Bachelor's, Master's, and prospective Ph.D. candidates, who were studying at universities in Ukraine, totaling 114 individuals ($M = 21.04$; $SD = \pm 3.75$). The social changes affecting students and their higher education institutions validly reproduced the key conditions of the research. The methodologies used met the main criteria: validity, reliability, and representativeness, and were adapted and/or tested on a Ukrainian sample. The parameters studied were assessed using the following psychodiagnostic instruments: "Diagnosis of Readiness for Risk" (RSK) (Schubert, 1964), "Test-Questionnaire of Qualitative Components of Risk Tendency" (TRT) (Sannikova & Bykova, 2008), and "Personal Readiness for Change Questionnaire" (PRCQ) (Rollnick et al., 1992). **Results.** A confirmatory research strategy was employed to compare the studied variables. A matrix of psychological correlates was constructed. It was established that the predominance of direct relationships provides grounds to assert that with an increase in readiness for risk, there is also an increase in readiness for personal changes, and correspondingly, with an increase in readiness for personal changes, the willingness to take risks also increases. It was clarified and justified that nine inverse relationships between risk parameters and creativity, adaptability, and tolerance for ambiguity indicate an inverse pattern. It was explained that these internalized properties of creativity, optimism, adaptability, and tolerance for ambiguity in respondents with low readiness to take risks are reflected in coping behavior strategies and can be realized through the operation of defense mechanisms. **Discussion and Conclusions.** It was substantiated that the readiness for risk among respondents in the context of social changes is a stable, multifaceted, and hierarchical property of personality, which can determine behavior strategies under uncertainty, based on analyzing the current situation and personal capabilities. It was explained that the recorded significant differences indicate

Анотація

Метою є теоретико-емпіричне дослідження феномену готовності до ризику здобувачів вищої освіти в умовах релевантної ситуації суспільних змін. **Методи.** Вибіркову сукупність склали здобувачі трьох рівнів вищої освіти: бакалаври, магістранти і майбутні доктори філософії, які навчалися в університетах України, загальною кількістю 114 осіб ($M = 21.04$; $SD = \pm 3.75$). Суспільні зміни, що огорнули здобувачів і їхні заклади вищої освіти, валідно відтворили ключові умови дослідження. Застосовані методики відповідали основним критеріям: валідності, надійності, репрезентативності та пройшли адаптацію і/або апробацію на українській вибірці. Досліджувані параметри зафіксовано такими психодіагностичними інструментами: "Діагностика міри готовності до ризику" (RSK) (Schubert, 1964), "Тест-опитувальник якісних компонентів схильності до ризику" (TRT) (Саннікова, Бикова, 2008), "Опитувальник особистісної готовності до змін" (ООГЗ) (Rollnick et al., 1992). **Результати.** Застосовано констатувальну стратегію дослідження з порівнянням досліджуваних змінних. Побудовано матрицю психологічних корелятив. Установлено, що переважання прямих зв'язків дає підстави стверджувати, що зі зростанням готовності до ризику зростає готовність до особистісних змін і, відповідно, зі зростанням готовності до особистісних змін зростає готовність ризикувати. З'ясовано й обґрунтовано, що дев'ять обернених зв'язків параметрів ризику з винахідливістю, адаптивністю та толерантністю до двозначності свідчать про зворотну закономірність. Пояснено, що зазначені інтерналізовані властивості винахідливості, оптимізму, адаптивності й толерантності до двозначності в респондентів з низькою готовністю ризикувати знаходять своє відображення у стратегіях долаючої поведінки і можуть реалізовуватися через роботу захисних механізмів. **Дискусія і висновки.** Обґрунтовано, що готовність до ризику респондентів в умовах суспільних змін є стійкою, багатоаспектною, ієрархічною властивістю особистості, що може визначати стратегію поведінки в умовах невизначеності, базується на аналізованні поточної ситуації і власних можливостей. Пояснено, що зафіксовані достовірні

personality traits that have become pronounced in current situations of social change. It was noted that these traits are important contours of the psychological profile of the higher education seeker in the context of relevant situations of social change. The obtained correlations and significant differences represent scientific value within the context of the research subject.

Keywords: social transformations, identity, resilience, value orientations, optimism, maximalism, social exclusion.

Introduction

The challenging conditions of martial law, along with the socio-economic and socio-political processes of reform that have engulfed Ukraine, provide grounds to assert that the outlined reality is a relevant reflection of societal transformations. These dimensions are defining on a geopolitical scale. Continuous social changes highlight the issue of quality preparation for higher education seekers. The researched conceptual foundations, patterns, and specifics of the self-organization process of the young personality, as clarified by I. Hoian (2021), convincingly demonstrated that the transformational nature of social processes causes fluctuations in the societal psyche of young people. Researcher O. Blyskun (2021), referring to the fluctuations of the societal psyche, emphasized the personal dichotomies of young people, which intertwine individual existence and civic self-realization and drive toward disintegrative tendencies. Among the meta-factors of social changes, the polarization of society across various modalities has been noted, resulting in an increase in the number of mobilized individuals, people in occupied territories, refugees, internally displaced persons, migrants, marginal individuals, and isolates. The issue of social exclusion is becoming more pronounced (Ilchuk, 2024). The problem of acquiring reintegration experience, forming readiness for change, and determining development prospects arises. In the outlined substantive aspects of social change, the study of risk readiness among young people pursuing a profession gains current relevance.

Adolescence, during which individuals make their professional choices, is a crucial stage in the development of self-awareness, worldview

відмінності вказують на риси особистості, що отримали вираженість у поточних ситуаціях суспільних змін. Зазначено, що ці риси є важливими контурами психологічного портрету здобувача у вимірах релевантних ситуацій суспільних змін. Отримані кореляційні зв'язки й достовірні відмінності складають наукову цінність у контексті предмету дослідження.

Ключові слова: суспільні трансформації, ідентичність, резильєнтність, ціннісні орієнтації, оптимізм, максималізм, соціальна ексклюзія.

Вступ

Складні умови воєнного стану, соціально-економічні та суспільно-політичні процеси реформ, що огорнули Україну, дають підстави стверджувати, що окреслена реальність є релевантним відображенням суспільних трансформацій. Окреслені виміри є визначальними в геополітичних масштабах. Постійні соціальні зміни актуалізують проблему якісної підготовки здобувачів вищої освіти. Досліджені концептуальні засади, закономірності та специфіка процесу самоорганізації молодшої особистості, з'ясовані І. Гояном (2021), переконливо продемонстрували, що трансформаційний характер суспільних процесів зумовлює коливання соціальної психіки молодшої людини. Дослідниця О. Блискун (2021), згадуючи про коливання соціальної психіки, підкреслила особистісні дихотомії молодих людей, які поєднали індивідуальне існування і громадянську самореалізацію та спонукають до дезінтеграційних тенденцій. До метачинників соціальних змін віднесено поляризацію суспільства за різними модальностями, в результаті чого збільшилася кількість мобілізованих, осіб на окупованих територіях, біженців, внутрішньо переміщених осіб, мігрантів, маргіналів, ізолятів. Активізується проблема соціального виключення (Ільчук, 2024). Постає проблема набуття реінтеграційного досвіду, формування готовності до змін і визначення перспектив розвитку. В окреслених змістових аспектах соціальних змін, дослідження готовності до ризику молодих людей, які здобувають фах, набуває актуального звучання.

Юнацький вік, під час якого людина здійснює свій професійний вибір, є важливим ета-

orientations, and making responsible decisions. Risk propensity in the age dimension has been studied by R. Mata et al. (2016) and A. Josef et al. (2016). It has been confirmed that the propensity for risk tends to decrease with age. It has been noted that throughout life, a specific downward trend is observed. This trend has its internal characteristics in most countries that should be taken into account within the context of life strategies.

The constant search for personal and professional growth, as well as mastering a profession (Radul et al., 2022), leads young people to be in situations of uncertainty. According to researcher A. Kurova (2022), the situation of uncertainty requires the formation of an innovative principle of understanding the image of the world and the individual within it – the principle of uncertainty and a fundamentally new field of psychological research, which will gradually shape different explanatory paradigms that will not be based on traditional scientific principles of determinism, unity of consciousness and activity, etc. Situations of uncertainty and the desire to be successful (Halian et al., 2023) create favorable conditions for taking risks.

The individual-typological characteristics of risk inclination were studied by S. Bykova (2008). Risk inclination is considered a complex, integral, and multifaceted trait of personality. In the proposed psychodiagnostic tool (Sannikova & Bykova, 2008), risk inclination combines four components: emotional, cognitive, behavioral, and control-regulatory. Special attention is given to risk inclination in those human activities that require making decisions under complex, sometimes extreme conditions (Sannikova & Sannikov, 2018). In sports activities, risk inclination is viewed as a personality trait of an athlete characterized by a tendency to take risks, a predisposition to choose risk-laden situations, and an emotional preference for risky activities, accompanied by a deep and persistent need for them (Popovych et al., 2022a). This is traced along a continuum – from: “risk insensitivity (stupidity)” to “risk sensitivity” (low/high level of risk perception); from the subject’s “risk blindness” to “risk insight” (low/high level of risk recognition). Some individuals, through their actions and behaviors, are capable of increasing

пом формування самосвідомості, світоглядних настановлень і ухвалення відповідальних рішень. Схильність до ризику у віковому вимірі досліджували R. Mata et al. (2016), A. Josef et al. (2016). Підтверджено, що з віком схильність до ризику має тенденцію до зниження. Зазначено, що впродовж життя спостерігається специфіка низхідної тенденції. Вона в переважній більшості країн має свої внутрішні особливості, на які варто звертати увагу в контексті життєвих стратегій.

Постійний пошук особистісного і професійного зростання, опанування фаху (Radul et al., 2022), зумовлюють перебування молодих людей у ситуаціях невизначеності. На думку дослідниці А. Курової (2022), ситуація невизначеності потребує формування інноваційного принципу розуміння образу світу й людини в ньому – принципу невизначеності та сутнісно нової галузі психологічних досліджень, що поступово буде формувати інші пояснювальні парадигми, котрі не будуть базуватися на традиційних наукових принципах детермінізму, єдності свідомості та діяльності та ін. Ситуації невизначеності і прагнення бути успішними (Halian et al., 2023) створюють сприятливі умови для ризикування.

Індивідуально-типологічні особливості схильності до ризику досліджено С. Биковою (2008). Схильність до ризику розглянуто як складну інтегральну багатокомпонентну рису особистості. У запропонованому психодіагностичному інструменті (Саннікова, Бикова, 2008) схильність до ризику об’єднала чотири компоненти: емоційний, когнітивний, поведінковий і контроль-регулятивний. На особливу увагу схильності до ризику звертають у тих видах діяльності людини, які вимагають від неї ухвалювати рішення у складних, почасти екстремальних, умовах діяльності (Саннікова, Санніков, 2018). У спортивній діяльності схильність до ризику розглядають як рису особистості спортсмена, що характеризується прагненням до ризику, схильністю до вибору ризикованих ситуацій, емоційною перевагою ризикової діяльності, що супроводжується глибокою і стійкою потребою в ній (Popovych et al., 2022a). Це простежується в континуумі – від “ризикової нечутливості (тупості)” до “ризикової чутливості” (низька/висока міра від-

the riskiness of the current situation, and sometimes even creating it in neutral conditions (Bykova, 2008). It is known that immigrants are more inclined to take risks than native residents (Mavletova et al., 2016).

Typically, situations in which readiness for risk is measured (such as lotteries, matches, duels, and performances) may contain biases from respondents regarding their self-presentation. Researchers J. Traczyk and T. Zaleskiewicz (2015) assert that indirect assessment of attitudes towards risk, as represented in relevant situations, can be utilized as a universal indicator of people's inclination to risk, free from a number of biases.

The COVID-19 pandemic represents a societal transformation that shook the global community, causing immense physical, moral, and material losses. Researchers C. Peralta et al. (2024) examined the role of risk perception among Portuguese higher education students. It was found that adopting safe behaviors leads to a better awareness of the complexity of the situation. It was noted that unrealistic optimism negatively affected preventive behavior. In the study by R. Srivastava (2023), the tendencies of tolerance for disappointment and uncertainty during the second wave of the COVID-19 pandemic were investigated. It was determined that there are significant differences in the perception of risky situations and tolerant behavior toward uncertainty between men and women. In another study, D. Sonsino et al. (2023) demonstrated that women are more inclined to trust in situations of uncertainty compared to men.

In the study by J. Xiang et al. (2025), the connection between risk behavior and mental health was investigated. Four clusters of risk behavior were identified, showing that the most dangerous were Cluster 3 (high-risk substance abuse/unprotected sex) and Cluster 4 (high risk – adverse experiences). Respondents in these clusters exhibited depressive syndromes and expressed suicidal thoughts.

Readiness for risk among adolescents in the context of social changes is understood as a stable, multifaceted, and hierarchical personality trait that defines behavior strategies under uncertainty and is based on analyzing the current situation and personal capabilities. Readiness for

чуття ризику); від “ризикової сліпоті” суб’єкта до “ризикової проникливості” (низька/висока міра розпізнавання ризику). Деякі індивіди своїми діями, поведінкою здатні збільшувати ризикогенність поточної ситуації, а іноді створювати її в нейтральних умовах (Бикова, 2008). Відомо, що іммігранти більш схильні до ризику, ніж корінні жителі (Mavletova et al., 2016).

Зазвичай ситуації, у яких здійснюється вимірювання готовності до ризику (лотерея, матч, двобій, виступ), можуть містити упередження респондентів щодо своєї самопрезентації. Дослідники J. Traczyk, T. Zaleskiewicz (2015) стверджують, що непряма оцінка ставлення до ризику, яка представлена в релевантних ситуаціях, може бути використана як універсальний показник схильності людей до ризику, позбавлений низки упереджень.

Пандемія COVID-19 є суспільною трансформацією, що потрясла світову спільноту, завдавши неосяжних фізичних, моральних і матеріальних втрат. Дослідники C. Peralta et al. (2024) вивчали роль сприйняття ризику португальських студентів вищих навчальних закладів. З’ясовано, що прийняття безпечної поведінки дає краще усвідомлення складності ситуації. Констатовано, що нереалістичний оптимізм негативно вплинув на превентивну поведінку. У дослідженні R. Srivastava (2023) вивчено тенденції толерантності до розчарування та невизначеності, які встановлені в умовах другої хвилі пандемії COVID-19. З’ясовано, що існують достовірні відмінності у сприйнятті ризикових ситуацій і толерантної поведінки до невизначеності між чоловіками та жінками. В іншому дослідженні D. Sonsino et al. (2023) показано, що жінки в ситуаціях невизначеності більш схильні до довіри, на відміну від чоловіків.

У дослідженні J. Xiang et al. (2025) з’ясовано зв’язок між ризиковою поведінкою і психічним здоров’ям. Отримані чотири кластери поведінки ризику засвідчили, що найнебезпечнішими є кластер 3 (зловживання психоактивними речовинами високого ризику / незахищений секс) і кластер 4 (високий ризик – несприятливий досвід). Респонденти цих кластерів мали депресивні синдроми й висловлювали суїцидальні думки.

risk is expressed through emotional, behavioral, and cognitive manifestations in a person's actions and judgments.

Hypotheses. It is hypothesized that: 1) readiness for risk and the components of risk inclination have direct and inverse relationships with the parameters of personal readiness for change; 2) high and low expressions of risk dimensions show significant differences in the parameters of personal readiness for change.

The aim. The theoretical-empirical study of the phenomenon of readiness for risk among higher education seekers in the context of relevant social change situations.

Methods

Methodology. Risk inclination is positioned as a complex, integral, and multi-component personality trait with individual-typological characteristics (Bykova, 2008). The initial premises of the study of youth behavior during social transformations are considered within the framework of I. Hoian's concept (2021); key findings from applied studies on human risk inclination in various areas of life activity are taken into account: educational and professional (Mitroshkina, 2018; Wang et al., 2024), educational (Woller et al., 2025; Zafari et al., 2021; Zhu et al., 2024), developmental (Sando et al., 2024), sports (Tavrovetska et al., 2023), tourism (Akritidis et al., 2023), and managerial (Hatfield & Fernandes, 2009; Hoian, 2019).

Participants. The sample consisted of students from three levels of higher education: Bachelor's, Master's, and prospective Ph.D. candidates, who studied at Vasyl Stefanyk Prekarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine) and Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (relocated in 2013 from Luhansk to Sievierodonetsk and in 2022 from Sievierodonetsk to Kyiv, Ukraine). The total number of respondents who completed the consent form to participate in the survey and adequately filled out the questionnaires was $n = 114$ individuals ($M = 21.04$; $SD = \pm 3.75$). The distribution by education level was as follows: Bachelor ($n = 82$; 71.93%), Master ($n = 25$; 21.93%), and Ph.D. ($n = 7$; 6.14%). By gender: males ($n = 32$; 28.07%) and females ($n = 82$; 71.93%). The social changes that have

Під готовністю до ризику осіб юнацького віку в умовах суспільних змін розуміємо стійку, багатоаспектну, ієрархічну властивість особистості, що визначає стратегію поведінки в умовах невизначеності, базується на аналізованні поточної ситуації і власних можливостей. Готовність до ризику виражається емоційними, поведінковими й когнітивними проявами в діях і судженнях людини.

Гіпотези. Зроблено припущення, що: 1) готовність до ризику й компоненти схильності до ризику матимуть прямі та обернені зв'язки з параметрами особистісної готовності до змін; 2) висока і низька вираженість вимірів ризику матимуть достовірні відмінності за параметрами особистісної готовності до змін.

Мета. Теоретико-емпіричне дослідження феномену готовності до ризику здобувачів вищої освіти в умовах релевантної ситуації суспільних змін.

Методи

Методологія. Схильність до ризику позиціонуємо як складну інтегральну багатокомпонентну рису особистості, наділену індивідуально-типологічними особливостями (Бикова, 2008). Взято до уваги вихідні положення дослідження поведінки молоді в період суспільних трансформацій у концепції І. Гояна (2021); враховано ключові результати прикладних досліджень схильності до ризику людини в різних сферах життєдіяльності: навчально-професійній (Mitroshkina, 2018; Wang et al., 2024), освітній (Woller et al., 2025; Zafari et al., 2021; Zhu et al., 2024), виховній (Sando et al., 2024), спортивній (Tavrovetska et al., 2023), туристичній (Akritidis et al., 2023) та управлінській (Hatfield, Fernandes, 2009; Hoian, 2019).

Учасники. Вибіркову сукупність склали здобувачі трьох рівнів вищої освіти: бакалаври, магістранти й майбутні доктори філософії, які навчалися в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна) та Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля (релокований у 2013 році з Луганська до Северодонецька і в 2022 році з Северодонецька до Києва, Україна). Загальна кількість респондентів, які заповнили згоду на участь у опитуванні та якісно заповнили

engulfed Ukraine have significantly impacted higher education institutions and affected all participants in the educational process. We believe that this supports the validity of the key conditions of the study. All participants in the research have partially or significantly suffered during Russian aggression.

Procedures and Instruments. The method “Diagnosis of Readiness for Risk” (RSK) (Schubert, 1964) was employed. The adapted version of the method is presented in the collection by O. Kokun et al. (2012). This method serves as a psychodiagnostic tool, allowing the assessment of respondents’ tendency to take risks in conditions of physical danger. The method consists of twenty-five statements and uses a five-point Likert scale. The range of opposite numerical values is from -2 to 2 points, where “-2” indicates “strongly disagree”; “-1” indicates “rather disagree than agree”; “0” indicates “hard to say”; “1” indicates “rather agree than disagree”; and “2” indicates “strongly agree”. The method includes a scale of the same name – readiness for risk (RR) – with a measurement range from -50 to 50 points. The authors who validated the method proposed the following norms: below -30 points indicates “too cautious”; from -10 to +10 points indicates “average values”; and above 20 points indicates “risk-prone”. For the convenience of statistical operations, the obtained empirical data were converted into T-scores. The homogeneity of the empirical material was determined using Cronbach’s α . A high level of $\alpha = .987$ was recorded.

The differentiation of content components of the phenomenon of risk inclination was carried out using the psychodiagnostic tool “Test-Questionnaire of Qualitative Components of Risk Tendency” (TRT) (Sannikova & Bykova, 2008). The methodology consists of forty statements. A four-point direct scale was employed, with the following response options: “definitely yes” – 4 points; “probably yes” – 3 points; “probably no” – 1 point; and “definitely no” – 0 points”. The test-questionnaire has five scales, four of which are primary: emotional component of risk (ECR), cognitive component of risk (CCR), behavioral component of risk (BCR), and control-regulatory component of risk (CRCR), along with an integral scale – composite assessment of risk (CAR). To

blank forms of test-takers, the sample size was $n = 114$ people ($M = 21.04$; $SD = \pm 3.75$). The distribution of education levels was: bachelor (n = 82; 71.93%), master (n = 25; 21.93%) and doctor of philosophy (n = 7; 6.14%). By gender: men (n = 32; 28.07%) and women (n = 82; 71.93%). Social changes, which hurt Ukraine, significantly affected the higher education institutions and affected all participants in the educational process. We believe that this supports the validity of the key conditions of the study. All participants in the research have partially or significantly suffered during Russian aggression.

Процедура та інструменти. Застосовано методiku “Діагностика міри готовності до ризику” (RSK) (Schubert, 1964). Апробований варіант методики подано у збірці О. Кокун та ін. (2012). Методика є психодіагностичним інструментом, що дозволив з’ясувати тенденцію респондентів до ризику в умовах фізичної небезпеки. Методика має двадцять п’ять тверджень і п’ятибальну шкалу Степела. Діапазон протилежних числових значень – від -2 до 2 бали, де “-2” – повністю не згоден; “-1” – радше ні, ніж так; “0” – важко визначитися; “1” – радше так, ніж ні; “2” – повністю згоден. Методика містить однойменну шкалу – готовність до ризику (ГР) – з діапазоном виміру від -50 до 50 балів. Автори, які апробували методiku, запропонували таке нормування: менше -30 балів – занадто обережні; від -10 до +10 балів – середні значення; понад 20 балів – схильні до ризику. Для зручності статистичних операцій отримані емпіричні дані переведено в Т-бали. Визначено гомогенність емпіричного матеріалу за α -Кронбаха. Зафіксовано високий рівень $\alpha = .987$.

Диференціювання змістових компонентів феномену схильності до ризику здійснено за психодіагностичним інструментом “Тест-опитувальник якісних компонентів схильності до ризику” (ТСР) (Саннікова, Бикова, 2008). Методика має сорок тверджень. Застосовано чотирибальну пряму шкалу Степела з такими варіантами відповідей: “безумовно, так” – 4 бали; “мабуть, так” – 3 бали; “мабуть, ні” – 1 бал; “безумовно, ні” – 0 балів. Тест-опитувальник має п’ять шкал, із яких чотири основні: емоційний компонент ризику (ЕКР), когнітивний компонент ризику (ККР), поведінковий ком-

determine the CAR, the following formula was used, whereby CAR is the arithmetic mean of the sum of three measures:

$$\text{CAR} = (\text{ECR} + \text{CCR} + \text{BCR}) / 3 \quad (1)$$

All scales are standardized and have the same measurement range from 0 to 40 points. The homogeneity coefficient, Cronbach's α , was recorded at an average level of $\alpha = .843$.

The final methodology used to reflect the dimensions of readiness for social change is the "Personal Readiness for Change Questionnaire" (PRCQ) (Rollnick et al., 1992). Respondents assessed their readiness according to thirty-five statements. The questionnaire utilizes a direct six-point Likert scale, where 1 point minimally corresponds to the respondent's position and 6 points maximally correspond. All seven scales were used to reflect the individual's measures in altered conditions of everyday life: passion (PA), creativity (CR), optimism (OP), adventurousness (AD), adaptability (ADA), confidence (CO), and tolerance for ambiguity (TA). The measurement of the scales ranged from 5 to 30 points. A high level of homogeneity of the empirical material was recorded at $\alpha = .935$.

Variables. In the confirmatory research strategy, variables were used to reflect readiness for risk, emotional component of risk, cognitive component of risk, behavioral component of risk, control-regulatory component of risk, composite assessment of risk, passion (PA), creativity (CR), optimism (OP), adventurousness (AD), adaptability (ADA), confidence (CO), and tolerance for ambiguity (TA). All risk parameters at the comparison stage were defined as grouping variables.

Organization of Research. The survey was conducted using Google Forms. Respondents filled out a consent form and then received three questionnaires with statements. Data were collected during the first semester of the 2024–2025 academic year. The organizers of the research adhered to ethical requirements and confidentiality standards. This approach ensured the voluntary participation and reliability of the empirical results. Permission to conduct the research was obtained from the administration of the universities.

Statistical Analysis. Statistical operations were

понент ризику (ПКР) і контрольно-регулятивний компонент ризику (КРКР), та інтегральну шкалу – композитна оцінка ризику (КОР). Для з'ясування КОР використано формулу, згідно з якою КОР є середнім арифметичним суми трьох вимірів:

$$\text{КОР} = \text{ЕКР} + \text{ККР} + \text{ПКР} / 3 \quad (1)$$

Усі шкали уніфіковані й мають однаковий діапазон виміру від 0 до 40 балів. Показник гомогенності α -Cronbach зафіксовано на середньому рівні $\alpha = .843$.

Заключною методикою, що дозволила відобразити виміри готовності до суспільних змін, є "Опитувальник особистісної готовності до змін" (ООГЗ) (Rollnick et al., 1992). Респонденти оцінювали свою готовність за тридцятьма п'ятьма твердженнями. Опитувальник має пряму шестибальну шкалу Степела, у якій 1 бал мінімально відповідав позиції респондента, 6 – максимально відповідав. Використано всі сім шкал, що відобразили виміри індивіда у змінених умовах повсякденної буденності життя: пристрасність (ПР), винахідливість (ВН), оптимізм (ОП), авантюризм (АВ), адаптивність (АД), впевненість (ВП), толерантність до двозначності (ТД). Вимір шкал знаходився в діапазоні від 5 до 30 балів. Зафіксовано високий рівень гомогенності емпіричного матеріалу $\alpha = .935$.

Змінні. У констатувальній стратегії дослідження використано змінні, якими відображено готовність до ризику, емоційний компонент ризику, когнітивний компонент ризику, поведінковий компонент ризику, контрольно-регулятивний компонент ризику, композитну оцінку ризику, пристрасність, винахідливість, оптимізм, авантюризм, адаптивність, впевненість, толерантність до двозначності. Усі параметри ризику на етапі порівняння визначено групуєчими змінними.

Організація дослідження. Опитування проведено з використанням Google Forms. Респонденти заповнили згоду, після чого адресно отримали три бланки методик із твердженнями. Упродовж першого семестру 2024–2025 навчального року зібрано дані. Організатори дослідження витримали етичні вимоги та вимоги щодо конфіденційності. Такий підхід забезпечив добровільність і надійність емпіричних результатів. Дозвіл на проведення до-

conducted using the computer program “SPSS”, version 17. Descriptive frequency characteristics were determined, psychological correlations were established, and significant differences were identified. The following statistical coefficients were used: Cronbach’s (α), Kolmogorov-Smirnov (λ), Pearson (R), and Mann-Whitney (U).

Results

The main descriptive characteristics were determined: arithmetic mean (M), median (Me), and standard deviation (SD) for three methodologies: “Diagnostic of Readiness for Risk” (RSK) (Schubert, 1964), “Test-Questionnaire of Qualitative Components of Risk Tendency” (TRT) (Sannikova & Bykova, 2008), and “Personal Readiness for Change Questionnaire” (PRCQ) (Rollnick et al., 1992). Tabl. 1 presents the parameters of the descriptive frequency characteristics for the employed methodologies.

слідження отримано від адміністрації університетів.

Статистичне аналізування. Статистичні операції проведено з використанням комп’ютерної програми “SPSS”, версія 17. Визначено описові частотні характеристики, встановлено психологічні кореляції й достовірні відмінності. Використано такі статистичні коефіцієнти: α -Кронбаха, Колмогорова-Смирнова (λ), Пірсона (R), Манна-Уїтні (U).

Результати

Визначено основні описові характеристики – середнє арифметичне (M), медіану (Me) й середнє квадратичне відхилення (SD) – за трьома методиками: “Діагностика міри готовності до ризику” (RSK) (Schubert, 1964), “Тест-опитувальник якісних компонентів схильності до ризику” (TRT) (Саннікова, Бикова, 2008), “Опитувальник особистісної готовності до змін” (ООГЗ) (Rollnick et al., 1992). У табл. 1 подано параметри описових частотних характеристик задіяних методик.

Table 1. Descriptive Frequency Characteristics for the Methodologies

Таблиця 1. Описові частотні характеристики за методиками

Parameters / Параметри	M	Me	SD
“RSK” (Schubert, 1964)			
Readiness for Risk (RR) / Готовність до ризику (ГР)	19.79	20.00	±5.04
“TRT” (Sannikova & Bykova, 2008) / “TCP” (Саннікова, Бикова, 2008)			
Emotional Component of Risk (ECR) / Емоційний компонент ризику (ЕКР)	26.38	28.00	±3.95
Cognitive Component of Risk (CCR) / Когнітивний компонент ризику (ККР)	18.74	19.00	±1.45
Behavioral Component of Risk (BCR) / Поведінковий компонент ризику (ПКР)	20.83	20.00	±2.42
Control-Regulatory Component of Risk (CRCR) / Контрольно-регулятивний компонент ризику (КРКР)	13.92	13.00	±2.63
Composite Assessment of Risk (CAR) / Композитна оцінка ризику (КОР)	22.03	22.33	±2.48
“PRCQ” (Rollnick et al., 1992) / “ООГЗ” (Rollnick et al., 1992)			
Passion (PA) / Пристрасність (ПР)	20.41	20.00	±1.81
Creativity (CR) / Винахідливість (ВН)	23.16	24.00	±4.30
Optimism (OP) / Оптимізм (ОП)	22.90	23.00	±1.95
Adventurousness (AD) / Авантюрність (АВ)	18.76	17.00	±3.03
Adaptability (ADA) / Адаптивність (АД)	21.05	22.00	±2.35

Confidence (CO) / Впевненість (ВП)	21.18	20.00	±1.80
Tolerance for Ambiguity (TA) / Толерантність до двозначності (ТД)	18.20	17.00	±1.95

Note: M – arithmetic mean; Me – median; SD – standard deviation.

Примітка: M – середнє розподілу; Me – медіана; SD – середнє квадратичне відхилення.

A comparison was made of the obtained data for the arithmetic mean (M) with the results presented in the following empirical studies: I. Hoian (2021), O. Mitroshkina (2018), I. Popovych et al. (2022a), and N. Tavrovetska et al. (2023). In the mentioned studies, the samples of respondents had sufficiently similar characteristics in terms of age and occupation, which allowed for valid comparisons and relevant conclusions. The comparison using the Student's t-test with the results of the student youth from I. Hoian (2021) based on the "Personal Readiness for Change Questionnaire" (PRCQ) (Rollnick et al., 1992) revealed significant differences in the parameters ($p < .010$): "passion", "optimism", "adventurousness", "adaptability", and "tolerance for ambiguity".

The comparison of the obtained data using the "Test-Questionnaire of Qualitative Components of Risk Tendency" (TRT) (Sannikova & Bykova, 2008) with the results from the sports youth sample presented in the works of I. Popovych et al. (2022a) and N. Tavrovetska et al. (2023) also demonstrated significant differences in the parameters ($p < .050$; $p < .010$): "emotional component of risk", "cognitive component of risk", and "composite assessment of risk". It is evident that the current study, which declared the conditions of social change, significantly emphasized personal readiness for change. The obtained results indicate a reliable expression of these traits. The dominant results in comparison with the sports youth sample are somewhat unexpected, as young athletes often find themselves in conditions of change.

It is evident that the focus on athletic performance, along with developed self-regulation and self-control, does not contribute to developing components of risk inclination. It should be noted that the outlined expression of parameters does not have a systemic nature but is only locally conditioned.

Здійснено порівняння отриманих даних за середнім розподілу (M) з результатами, що представлені в таких емпіричних працях: І. Гоян (2021), О. Mitroshkina (2018), І. Попович et al. (2022a) і N. Tavrovetska et al. (2023). У згаданих дослідження вибірки респондентів мали достатньо подібних характеристик за віком і родом занять, що дозволило зробити правомірні порівняння та релевантні висновки. Порівняння за t-критерієм Стьюдента з результатами студентської молоді І. Гоян (2021) за методикою "ООГЗ" (Rollnick et al., 1992) виявило достовірні відмінності в параметрах ($p < .010$): "пристрасність", "оптимізм", "авантюризм", "адаптивність", "толерантність до двозначності". Порівняння отриманих даних за методикою "ТСР" (Саннікова, Бикова, 2008) з результатами спортивної юнацької вибірки, представлені в працях І. Попович et al. (2022a) і N. Tavrovetska et al. (2023), також продемонструвало достовірні відмінності в параметрах ($p < .050$; $p < .010$): "емоційний компонент ризику", "когнітивний компонент ризику", "компонентна оцінка ризику". Очевидно, що поточне дослідження, у якому задекларовано умови суспільних змін, суттєво актуалізувало особистісну готовність до змін. Отримані результати свідчать про достовірну вираженість. Домінуючі результати в порівнянні зі спортивною юнацькою вибіркою є дещо неочікуваними, оскільки юні спортсмени почасти перебувають в умовах змін. Очевидно, налаштування на спортивний виступ, розвинуті саморегуляція й самоконтроль не сприяють розвитку компонентів схильності до ризику. Зазначимо, що окреслена вираженість параметрів не має системного характеру, а лише локальну зумовленість.

Установлено двосторонні кореляційні зв'язки параметрів ризику й вимірів особистісної готовності до змін за К. Пірсоном (R). За допомогою критерію узгодженості (λ) Колмо-

Bidirectional correlations between risk parameters and measures of personal readiness for change were established using Pearson's correlation coefficient (R). The Kolmogorov-Smirnov test confirmed the normal distribution of the empirical dataset through the consistency criterion (λ). Tabl. 2 presents the psychological correlations of the studied parameters.

горова-Смирнова підтверджено нормальний розподіл емпіричного масиву. У табл. 2 подано психологічні кореляції досліджуваних параметрів.

Table 2. Psychological Correlations of the Studied Parameters (n = 119)
Таблиця 2. Психологічні кореляції досліджуваних параметрів (n = 119)

Scales / Шкали	Statistical Parameter / Статистичний параметр	Measures of Personal Readiness for Change / Виміри особистісної готовності до змін						
		PA / ПП	CR / ВН	OP / ОП	AD / АВ	ADA / АД	CO / ВП	TA / ТД
RR / ГР	R	.608**	-.047	.712**	.549**	-.156	.497**	-.640**
	p	<.001	.616	<.001	<.001	.097	<.001	<.001
ECR / ЕКР	R	.401**	.275**	.550**	.279**	.045	.247**	-.668**
	p	<.001	.003	<.001	.003	.638	.008	<.001
CCR / ККР	R	.757**	-.043	.672**	.432**	-.402**	.540**	-.865**
	p	<.001	.649	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001
BCR / ПКР	R	.815**	-.343**	.842**	.753**	-.485**	.759**	-.664**
	p	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001
CRCR / КРКР	R	.449**	-.670**	.064	.425**	-.176	.290**	.050
	p	<.001	<.001	.498	<.001	.062	.002	.598
CAR / КОР	R	.599**	.034	.719**	.501**	-.183	.500**	-.709**
	p	<.001	.720	<.001	<.001	.052	<.001	<.001

Note: RR – Readiness for Risk; ECR – Emotional Inclination to Risk; CCR – Cognitive Inclination to Risk; BCR – Behavioral Inclination to Risk; CRCR – Control-Regulatory Inclination to Risk; CAR – Composite Assessment of Risk; R – Pearson's Correlation Coefficient; p – nominal value; PA – Passion; CR – Creativity; OP – Optimism; AD – Adventurousness; ADA – Adaptability; CO – Confidence; TA – Tolerance for Ambiguity; * – correlation at $p \leq .050$; ** – correlation at $p \leq .010$ and $p < .001$.

Примітка: ГР – готовність до ризику; ЕКР – емоційна схильність до ризику; ККР – когнітивна схильність до ризику; ПКР – поведінкова схильність до ризику; КРКР – контрольно-регулятивна схильність до ризику; КОР – композитна оцінка ризику; R – коефіцієнт Пірсона; p – номінальне значення; ПР – пристрасність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності; * – кореляція на рівні $p \leq .050$; ** – кореляція на рівні $p \leq .010$ і $p < .001$.

Thirty-three significant relationships reflect a complex matrix of psychological correlations. Twenty-four direct relationships ($p < .010$; $p < .001$) and nine inverse relationships ($p < .001$) were recorded. It can be stated that all studied parameters have connections. The most dependent parameters of risk are: “behavioral inclination to risk” – with all seven measures; “emotional inclination to risk” and “cognitive inclination to risk” – each with six connections. The strongest direct relationship is between behavioral inclination to risk and optimism ($R = .842$; $p < .001$). The strongest inverse relationship is between cognitive inclination to risk and tolerance for ambiguity ($R = -.865$; $p < .001$). The correlation matrix confirmed the high connectivity of risk parameters with personal readiness for change and highlighted the most loaded scales that will be examined in the following statistical operations – comparisons of the parameters of attribute expression.

In the context of our study, the scientific interest was focused on determining significant differences in the parameters of personal readiness for change between groups with high risk parameters (Group 1) and low risk expression (Group 2). The key comparative measure – the grouping variable – included readiness for risk; emotional inclination to risk; cognitive inclination to risk; behavioral inclination to risk; control-regulatory inclination to risk; and composite assessment of risk. The grouping was conducted based on the median (see Tabl. 1). To establish significant differences, the following statistical parameters were used: Mann-Whitney U test; Wilcoxon W test; and Kolmogorov-Smirnov λ test. Tabl. 3 presents the comparison of personal readiness for change parameters based on the grouping variable – RR (readiness for risk).

Тридцять три достовірних кореляційних зв'язки відображають складну матрицю психологічних корелятив. Зафіксовано двадцять чотири прямих зв'язки ($p < .010$; $p < .001$) і дев'ять обернених ($p < .001$). Констатуємо, що всі досліджувані параметри мають зв'язки. Найбільш залежними є такі параметри ризику: “поведінкова схильність до ризику” – всі сім вимірів; “емоційна схильність до ризику” і “когнітивна схильність до ризику” – по шість зв'язків. Найміцніший прямий зв'язок має поведінкова схильність до ризику з оптимізмом ($R = .842$; $p < .001$). Найміцніший прямий зв'язок має когнітивна схильність до ризику з толерантністю до двозначності ($R = -.865$; $p < .001$). Кореляційна матриця підтвердила високу зв'язаність параметрів ризику з особистісною готовністю до змін, сфокусувала увагу на найбільш навантажених шкалах, які будуть перевірені наступними статистичними операціями – порівняння параметрів вираженості ознаки.

У контексті нашого дослідження, науковий інтерес становило з'ясування достовірних відмінностей за параметрами особистісної готовності до змін у групах з високими параметрами ризику (група 1) і низькою вираженістю ризику (група 2). До ключового порівняльного виміру – групуюча змінна – віднесено: готовність до ризику; емоційну схильність до ризику; когнітивну схильність до ризику; поведінкову схильність до ризику; контрольну-регуляторну схильність до ризику; композитну оцінку ризику. Розподіл на групи здійснено за медіаною (див. табл. 1). Для встановлення достовірних відмінностей застосовано такі статистичні параметри: критерій Манна-Уїтні (U); критерій Вілкоксона (W); критерій Колмогорова-Смирнова (λ). У табл. 3 подано порівняння параметрів особистісної готовності до змін за групуючою змінною – ГР (готовність до ризику).

Table 3. Comparison of Personal Readiness for Change Based on the Grouping Variable – Readiness for Risk (n = 119)

Таблиця 3. Порівняння особистісної готовності до змін за групуючою змінною – готовність до ризику (n = 119)

SP / СП	PA / ПП	CR / ВН	OP / ОП	AD / АВ	ADA / АД	CO / ВП	TA / ТД
U	992.00	846.00	1148.00	1314.00	1259.00	1409.00	285.00
W	2423.00	2277.00	2579.00	3205.00	3150.00	2840.00	2176.00
λ	-3.66	-4.48	-2.72	-1.77	-2.13	-1.22	-7.8
p	<.001	<.001	.007	.077	.033	.222	<.001

Note: U – Mann-Whitney U test; W – Wilcoxon test; λ – Kolmogorov-Smirnov test; p – level of significance; PA – Passion; CR – Creativity; OP – Optimism; AD – Adventurousness; ADA – Adaptability; CO – Confidence; TA – Tolerance for Ambiguity.

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; W – критерій Вілкоксона; λ – критерій Колмогорова-Смирнова; p – рівень достовірності; ПП – пристрастність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності.

A statistically significant advantage was observed for Group 1 in the following parameter of personal readiness for change: PA (U = 992.00; p < .001). In Group 2, advantages were noted for the following parameters: CR (U = 846.00; p < .001), OP (U = 1148.00; p = .007), ADA (U = 1259.00; p = .033), and TA (U = 285.00; p < .001). The highest level of significant differences (p < .001) was recorded in tolerance for ambiguity among respondents with low risk readiness.

Tabl. 4 presents the comparison of personal readiness for change parameters based on the grouping variable – ECR (Emotional Risk Inclination).

Зафіксовано статистично достовірну перевагу групи 1 за таким параметром особистісної готовності до змін: ПП (U = 992.00; p < .001). У групі 2 зафіксовано перевагу за такими параметрами: ВН (U = 846.00; p < .001), ОП (U = 1148.00; p = .007), АД (U = 1259.00; p = .033) і ТД (U = 285.00; p < .001). Найвищий рівень достовірних відмінностей (p < .001) зафіксовано в толерантності до двозначності респондентів із низькою вираженістю готовності до ризику.

У табл. 4 подано порівняння параметрів особистісної готовності до змін за групуючою змінною – ЕКР (емоційна схильність до ризику).

Table 4. Comparison of Personal Readiness for Change Based on the Grouping Variable – Emotional Risk Inclination (n = 119)

Таблиця 4. Порівняння особистісної готовності до змін за групуючою змінною – емоційна схильність до ризику (n = 119)

SP / СП	PA / ПП	CR / ВН	OP / ОП	AD / АВ	ADA / АД	CO / ВП	TA / ТД
U	925.00	758.50	1585.00	1000.50	1409.00	1563.50	174.50
W	2303.00	2136.50	2963.00	2953.50	3362.00	3516.50	2127.50
λ	-4.03	-4.97	-.16	-3.58	-1.21	-.29	-8.46
p	<.001	<.001	.875	<.001	.226	.775	<.001

Note: U – Mann-Whitney U test; W – Wilcoxon test; λ – Kolmogorov-Smirnov test; p – level of significance; PA – Passion; CR – Creativity; OP – Optimism; AD – Adventurousness; ADA – Adaptability; CO – Confidence; TA – Tolerance for Ambiguity.

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; W – критерій Вілкоксона; λ – критерій Колмогорова-Смирнова; p – рівень достовірності; ПП – пристрастність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності.

ва-Смирнова; р – рівень достовірності; ПР – пристрасність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності.

A statistically significant advantage was observed for Group 1 in the following parameters of personal readiness for change: PA (U = 925.00; p < .001) and AD (U = 1000.50; p < .001). In Group 2, advantages were noted in two parameters: CR (U = 758.50; p < .001) and TA (U = 174.50; p < .001). The highest level of significant differences (p < .001) was recorded in tolerance for ambiguity among respondents with low emotional risk inclination. Tabl. 5 presents the comparison of personal readiness for change parameters based on the grouping variable – CCR (Cognitive Risk Inclination).

Зафіксовано статистично достовірну перевагу групи 1 за такими параметрами особистісної готовності до змін: ПР (U = 925.00; p < .001) і АВ (U = 1000.50; p < .001). У групі 2 зафіксовано перевагу за двома параметрами: ВН (U = 758.50; p < .001) і ТД (U = 174.50; p < .001). Найвищий рівень достовірних відмінностей (p < .001) зафіксовано в толерантності до двозначності респондентів з низькою вираженістю емоційної схильності до ризику.

У табл. 5 подано порівняння параметрів особистісної готовності до змін за групуючою змінною – ККР (когнітивна схильність до ризику).

Table 5. Comparison of Personal Readiness for Change Based on the Grouping Variable – Cognitive Risk Inclination (n = 119)

Таблиця 5. Порівняння особистісної готовності до змін за групуючою змінною – когнітивна схильність до ризику (n = 119)

SP / СП	PA / ПР	CR / ВН	OP / ОП	AD / АВ	ADA / АД	CO / ВП	TA / ТД
U	791.00	648.00	1454.00	954.00	1259.00	1556.00	.00
W	2222.00	2079.00	2885.00	2845.00	3150.00	2987.00	1891.00
λ	-4.83	-5.64	-.94	-3.87	-2.13	-.36	-9.50
p	<.001	<.001	.346	<.001	.033	.722	<.001

Note: U – Mann-Whitney U test; W – Wilcoxon test; λ – Kolmogorov-Smirnov test; p – level of significance; PA – Passion; CR – Creativity; OP – Optimism; AD – Adventurousness; ADA – Adaptability; CO – Confidence; TA – Tolerance for Ambiguity.

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; W – критерій Вілкоксона; λ – критерій Колмогорова-Смирнова; р – рівень достовірності; ПР – пристрасність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності.

A statistically significant advantage was observed for Group 1 in the following parameters of personal readiness for change: PA (U = 791.00; p < .001) and AD (U = 954.00; p < .001). In Group 2, advantages were noted in the following parameters: CR (U = 648.00; p < .001), ADA (U = 1259.00; p = .033), and TA (U = 0.00; p < .001). The highest level of significant differences (p < .001) was recorded in tolerance for ambiguity among respondents with low cognitive risk inclination.

Зафіксовано статистично достовірну перевагу групи 1 за такими параметрами особистісної готовності до змін: ПР (U = 791.00; p < .001) і АВ (U = 954.00; p < .001). У групі 2 зафіксовано перевагу за такими параметрами: ВН (U = 648.00; p < .001), АД (U = 1259.00; p = .033) і ТД (U = .000; p < .001). Найвищий рівень достовірних відмінностей (p < .001) зафіксовано в толерантності до двозначності респондентів з низькою вираженістю когнітивної схильності до ризику.

Tabl. 6 presents the comparison of personal readiness for change parameters based on the grouping variable – BCR (Behavioral Risk Inclination).

У табл. 6 подано порівняння параметрів особистісної готовності до змін за групуючою змінною – ПКР (поведінкова схильність до ризику).

Table 6. Comparison of Personal Readiness for Change Based on the Grouping Variable – Behavioral Risk Inclination (n = 119)

Таблиця 6. Порівняння особистісної готовності до змін за групуючою змінною – поведінкова схильність до ризику (n = 119)

SP / СП	PA / ПР	CR / ВН	OP / ОП	AD / АВ	ADA / АД	CO / ВП	TA / ТД
U	102.00	876.00	414.00	1008.00	165.00	258.00	36.00
W	402.00	1176.00	714.00	5103.00	4260.00	558.00	4131.00
λ	-7.01	-1.45	-4.72	-.52	-6.66	-5.92	-7.51
p	< .001	.146	< .001	.61	< .001	< .001	< .001

Note: U – Mann-Whitney U test; W – Wilcoxon test; λ – Kolmogorov-Smirnov test; p – level of significance; PA – Passion; CR – Creativity; OP – Optimism; AD – Adventurousness; ADA – Adaptability; CO – Confidence; TA – Tolerance for Ambiguity.

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; W – критерій Вілкоксона; λ – критерій Колмогорова-Смирнова; p – рівень достовірності; ПР – пристрасність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності.

A statistically significant advantage was observed for Group 1 in the following parameters of personal readiness for change: PA (U = 102.00; p < .001) and CO (U = 1259.00; p < .001). In Group 2, advantages were noted in the following parameters: OP (U = 414.00; p < .001), ADA (U = 165.00; p < .001), and TA (U = 36.00; p < .001). The highest level of significant differences (p < .001) was recorded in tolerance for ambiguity among respondents with low behavioral risk inclination.

Tabl. 7 presents the comparison of personal readiness for change parameters based on the grouping variable – CRCR (Control-Regulatory Risk Inclination).

Зафіксовано статистично достовірну перевагу групи 1 за такими параметрами особистісної готовності до змін: ПР (U = 102.00; p < .001) і ВП (U = 1259.00; p < .001). У групі 2 зафіксовано перевагу за такими параметрами: ОП (U = 414.00; p < .001), АД (U = 165.00; p < .001) і ТД (U = 36.00; p < .001). Найвищий рівень достовірних відмінностей (p < .001) зафіксовано в толерантності до двозначності респондентів з низькою вираженістю поведінкової схильності до ризику.

У табл. 7 подано порівняння параметрів особистісної готовності до змін за групуючою змінною – КРКР (контрольно-регулятивна схильність до ризику).

Таблиця 7. Порівняння особистісної готовності до змін за групуючою змінною – контрольно-регулятивна схильність до ризику (n = 119)

Table 7. Comparison of Personal Readiness for Change Based on the Grouping Variable – Control-Regulatory Risk Inclination (n = 119)

SP / СП	PA / ПР	CR / ВН	OP / ОП	AD / АВ	ADA / АД	CO / ВП	TA / ТД
U	1536.00	555.00	1089.00	468.00	1517.00	1188.00	1200.00
W	2761.00	2700.00	2314.00	1693.00	2742.00	2413.00	2425.00
λ	-.33	-6.08	-2.94	-6.62	-.45	-2.40	-2.33
p	.739	< .001	.003	< .001	.651	.017	.020

Note: U – Mann-Whitney U test; W – Wilcoxon test; λ – Kolmogorov-Smirnov test; p – level of significance; PA – Passion; CR – Creativity; OP – Optimism; AD – Adventurousness; ADA – Adaptability; CO – Confidence; TA – Tolerance for Ambiguity.

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; W – критерій Вілкоксона; λ – критерій Колмогорова-Смирнова; p – рівень достовірності; ПП – пристрастність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності.

A statistically significant advantage was observed for Group 1 in the following parameters of personal readiness for change: AD (U = 468.00; p < .001) and CO (U = 1188.00; p = .017). In Group 2, advantages were noted in the following parameters: CR (U = 555.00; p < .001), OP (U = 1089.00; p = .003), and TA (U = 1200.00; p = .020). The highest level of significant differences (p < .001) was recorded in adventurousness among respondents with high control-regulatory risk inclination.

Tabl. 8 presents the comparison of personal readiness for change parameters based on the grouping variable – CAR (Composite Assessment of Risk).

Table 8. Comparison of Personal Readiness for Change Based on the Grouping Variable – Composite Assessment of Risk (n = 119)

Таблиця 8. Порівняння особистісної готовності до змін за групуючою змінною – композитна оцінка ризику (n = 119)

SP / СП	PA / ПП	CR / ВН	OP / ОП	AD / АВ	ADA / АД	CO / ВП	TA / ТД
U	932.00	576.00	1268.00	1074.00	1268.00	1418.00	138.00
W	2060.00	1704.00	2396.00	3352.00	3546.00	2546.00	2416.00
λ	-3.81	-5.89	-1.80	-2.96	-1.85	-.93	-8.56
p	< .001	< .001	.072	.003	.065	.351	< .001

Note: U – Mann-Whitney U test; W – Wilcoxon test; λ – Kolmogorov-Smirnov test; p – level of significance; PA – Passion; CR – Creativity; OP – Optimism; AD – Adventurousness; ADA – Adaptability; CO – Confidence; TA – Tolerance for Ambiguity.

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; W – критерій Вілкоксона; λ – критерій Колмогорова-Смирнова; p – рівень достовірності; ПП – пристрастність; ВН – винахідливість; ОП – оптимізм; АВ – авантюризм; АД – адаптивність; ВП – впевненість; ТД – толерантність до двозначності.

A statistically significant advantage was observed for Group 1 in the following parameters of personal readiness for change: PA (U = 932.00; p < .001) and AD (U = 1074.00; p = .003). In Group 2, advantages were noted in two parameters: CR (U = 576.00; p < .001) and TA (U = 138.00; p < .001). The highest level of significant differences (p < .001) was recorded in tolerance for ambiguity among

Зафіксовано статистично достовірну перевагу групи 1 за такими параметрами особистісної готовності до змін: АВ (U = 468.00; p < .001) і ВП (U = 1188.00; p = .017). У групі 2 зафіксовано перевагу за такими параметрами: ВН (U = 555.00; p < .001), ОП (U = 1089.00; p = .003) і ТД (U = 1200.00; p = .020). Найвищий рівень достовірних відмінностей (p < .001) зафіксовано в авантюристі респондентів з високою вираженістю контрольної-регуляторної схильності до ризику.

У табл. 8 подано порівняння параметрів особистісної готовності до змін за групуючою змінною – КОР (композитна оцінка ризику).

Зафіксовано статистично достовірну перевагу групи 1 за такими параметрами особистісної готовності до змін: ПП (U = 932.00; p < .001) і АВ (U = 1074.00; p = .003). У групі 2 зафіксовано перевагу за двома параметрами – ВН (U = 576.00; p < .001) і ТД (U = 138.00; p < .001). Найвищий рівень достовірних відмінностей (p < .001) зафіксовано в толерантності до двозначності респондентів з низькою вираженістю

respondents with low composite assessment of risk. In summary, tolerance for ambiguity is the parameter that most relevantly reflected personal readiness for change in the context of our study. The only exception is the singular advantage of adventurousness in relation to control-regulatory risk inclination.

Discussion

Readiness for risk among higher education students in the context of social changes is a relevant scientific problem that continues to draw research interest. Societal transformations, social changes, and sociogenic challenges have a significant impact on human behavior and activity. Student youth is a driving force of change and is simultaneously compelled to embrace the changes dictated by the times. The modern articulation of the problem of the risk phenomenon (Raitasalo et al., 2024; Zhu et al., 2024), the operationalization of important phenomena within the context of professional activity (Popovych et al., 2021; 2022b; 2023), the patterns of human existence (Kremen, 2014; 2023), and altered conditions of reality (Hudimova et al., 2021; Orlov, 2022; Person et al., 2024) have defined the confirmatory design of the study with elements of comparing the expression of parameters of personal readiness for change.

The comparison of the mean distribution of the studied parameters (see Tabl. 1) with the results from student samples (Hoian, 2021) and sports samples (Tavrovetska et al., 2023) demonstrated a number of significant differences. The substantial difference in social reality conditions present in I. Hoian's (2021) study evidently led to the relevance of ($p < .010$) passion, optimism, adventurousness, adaptability, and tolerance for ambiguity (see Tabl. 1). All risk parameters in the comparison stage exhibited signs of a grouping variable (see Tabl. 3–8). This statistical operation confirmed that high expression of risk parameters (Group 1) significantly exceeded passion, adventurousness, and confidence ($p < .001$). The low expression of risk parameters (Group 2) also showed significant advantages in creativity, optimism, adaptability, and tolerance for ambiguity. The distributed parameters of personal readiness for change between the two groups, along with comparisons to data from other researchers, demonstrated that social changes have internalized readiness

композитної оцінки ризику. Узагальнимо, що толерантність до двозначності є параметром, що найбільш релевантно відобразив особистісну готовність до змін у контексті нашого дослідження. Виняток становить єдина перевага авантюристичності за контрольно-регуляторною схильністю до ризику.

Дискусія

Готовність до ризику здобувачів вищої освіти в умовах суспільних змін є актуальною науковою проблемою, дослідницький інтерес до якої не зменшується. Суспільні трансформації, соціальні зміни, соціогенні виклики суттєво позначаються на поведінці й діяльності людини. Студентська молодь є рушійною силою змін і водночас вимушена приймати зміни, продиктовані часом. Сучасна артикуляція проблематики феномену ризику (Raitasalo et al., 2024; Zhu et al., 2024), операціоналізації важливих феноменів у контексті професійної діяльності (Popovych et al., 2021; 2022b; 2023), закономірностей буття людини (Kremen, 2014; 2023), змінених умов реальності (Hudimova et al., 2021; Орлов, 2022; Person et al., 2024) визначили констатувальний дизайн дослідження з елементами порівняння вираженості параметрів особистісної готовності до змін.

Порівняння середнього розподілу досліджуваних параметрів (див. табл. 1) з результатами студентської (Гоян, 2021) і спортивної вибірок (Тавровецька et al., 2023) продемонструвало низку достовірних відмінностей. Суттєва відмінність з умовами соціальної реальності, що мали місце в дослідженні І. Гояна (2021), очевидно, зумовили актуалізацію ($p < .010$) пристрасності, оптимізму, авантюристичності, адаптивності й толерантності до двозначності (див. табл. 1). Усі параметри ризику на етапі порівняння набули ознак групуючої змінної (див. табл. 3–8). Ця статистична операція дозволила підтвердити, що висока вираженість параметрів ризику (група 1) достовірно переважала за пристрасністю, авантюристичністю і впевненістю ($p < .001$). Низька вираженість параметрів ризику (група 2) також володіла достовірними перевагами за параметрами винахідливості, оптимізму, адаптивності й толерантності до двозначності. Розподілені параметри особистісної готовності до змін між двома групами й порівняння з даними інших дослідників продемонстрували, що суспільні зміни інтерналізували готовність до ризику.

for risk.

Within the confirmatory research strategy, it is not correct to assert influences of variables; rather, one can state the correlational patterns between them and the independence or load of the variables. The constructed matrix of psychological correlations (see Tabl. 2) demonstrated a high significant connectivity of six risk parameters with seven parameters of the respondents' readiness for change. This is confirmed by thirty-three correlations. The predominance of direct relationships suggests that as readiness for risk increases, readiness for personal change also increases, and correspondingly, with increasing readiness for personal change, the willingness of young people to take risks also rises. The most significant direct relationship is evidenced by twenty-four correlations of risk parameters with passion, optimism, adventurousness, and confidence. The nine inverse relationships of risk parameters with creativity, adaptability, and tolerance for ambiguity indicate an inverse pattern. The mentioned internalized properties of creativity, optimism, adaptability, and tolerance for ambiguity in respondents with low readiness to take risks (see Tabl. 3–8) may manifest in coping behavior strategies and be realized through defense mechanisms.

It should be noted that among respondents who have low formation of risk parameters, creativity comes to the forefront. The internalization of creativity ($M = 23.16$; $Me = 24.00$; $SD = \pm 4.30$) (see Tabl. 1) among higher education seekers in altered conditions of activity is the ability to find solutions in complex situations. Respondents are compelled to seek new methods, techniques, and strategies to address current problems dictated by social changes. The optimistic outlook of such respondents ($M = 22.90$; $Me = 23.00$; $SD = \pm 1.95$) (see Tabl. 1) indicates a desire to focus on potential solutions to current issues, disregarding the worst-case scenarios. Youth optimism, which is based on a positive view of life among young individuals, provides them with hope and helps them overcome difficulties. The internalized adaptability ($M = 21.05$; $Me = 22.00$; $SD = \pm 2.35$) (see Tabl. 1) is the ability to flexibly assess and focus on challenges, change plans and decisions as necessary, prioritize correctly, and adjust in new situations without taking a convergent stance or

У межах констатувальної стратегії дослідження не коректно стверджувати про впливи змінних, радше можна констатувати кореляційні закономірності між ними й незалежність або навантаженість змінних. Побудована матриця психологічних корелятивів (див. табл. 2) продемонструвала високу достовірну зв'язність шести параметрів ризику з сімома параметрами готовності респондентів до змін. Підтвердженням цьому є тридцять три кореляційні зв'язки. Переважання прямих зв'язків дає підстави стверджувати, що зі зростанням готовності до ризику зростає готовність до особистісних змін і, відповідно, зі зростанням готовності до особистісних змін зростає готовність молодих людей ризикувати. Про найбільш суттєву пряму закономірність свідчать двадцять чотири кореляційні зв'язки параметрів ризику з пристрасністю, оптимізмом, авантюризмом і впевненістю. Обернені дев'ять зв'язків параметрів ризику з винахідливістю, адаптивністю й толерантністю до двозначності свідчать про зворотну закономірність. Зазначені інтерналізовані властивості винахідливості, оптимізму, адаптивності й толерантності до двозначності в респондентів з низькою готовністю ризикувати (див. табл. 3–8) можуть знаходити своє відображення у стратегіях долаючої поведінки та реалізовуватися в захисних механізмах.

Зазначимо, що в респондентів, які мають низьку сформованість параметрів ризику, на перший план виходить винахідливість. Інтерналізація винахідливості ($M = 23.16$; $Me = 24.00$; $SD = \pm 4.30$) (див. табл. 1) здобувачів закладів вищої освіти у змінених умовах діяльності є вмінням знаходити вихід зі складних ситуацій. Респонденти змушені звертатися до пошуку нових способів, прийомів, засобів для вирішення поточних проблем, продиктованих соціальними змінами. Оптимістична налаштованість таких респондентів ($M = 22.90$; $Me = 23.00$; $SD = \pm 1.95$) (див. табл. 1) свідчить про прагнення фокусуватися на можливостях вирішення поточних проблем, не враховуючи найгірші сценарії. Юнацький оптимізм, в основу якого покладено позитивний погляд на життя молодих людей, подає їм надію і дозволяє долати труднощі. Інтерналізована адаптивність ($M = 21.05$; $Me = 22.00$; $SD = \pm 2.35$) (див. табл. 1) є вмінням гнучко оцінювати й зосереджуватися на випробуваннях, за необхідності змінювати свої плани і рішення, правильно розстав-

insisting on their own way. As statistical data has shown (see Tabl. 3–8), tolerance for ambiguity in altered conditions of activity is most pronounced in the group with low risk parameter levels. This can be explained by the fact that tolerance for ambiguity ($M = 18.20$; $Me = 17.00$; $SD = \pm 1.95$) (see Tabl. 1) demonstrates an individual's personal resilience to external and internal uncertainties caused by social changes. Tolerance for ambiguity, accompanied by cognitive understanding, a positive attitude, and constructive expectations, contributes to achieving results in educational and professional activities.

The obtained results and the outlined discussion points of the theoretical and empirical study of the phenomenon of readiness for risk among higher education students in the context of relevant social changes provide grounds to state that the aim has been achieved and the hypotheses have been confirmed. The identified psychological correlations (both direct and inverse relationships), as well as the high and low expressions of risk measures, show significant differences in the parameters of personal readiness for change. It seems logical to continue our scientific pursuits in the framework of a formative experiment aimed at developing a program to optimize readiness for risk for higher education students, which will ensure the adequate formation of essential professional and personal competencies.

Conclusions

It was substantiated that readiness for risk among respondents in the context of social changes was a stable, multifaceted, and hierarchical personality trait that could determine behavior strategies under uncertainty, based on the analysis of the current situation and personal capabilities. A matrix of psychological correlations was constructed. It was established that the predominance of direct relationships provided grounds to assert that as readiness for risk increased, so did readiness for personal change; correspondingly, with an increase in readiness for personal change, the willingness to take risks also increased. It was clarified and substantiated that the nine inverse relationships between risk parameters and creativity, adaptability, and tolerance for ambiguity indicated an inverse pattern. It was explained that

ляти пріоритети, перебудовуватися в нових ситуаціях, не займати конвергентну позицію, наполягаючи на своєму. Як показали статистичні дані (див. табл. 3–8), толерантність до двозначності у змінених умовах діяльності є найбільш вираженою у групі з низьким рівнем параметрів ризику. Пояснюємо це тим, що толерантність до двозначності ($M = 18.20$; $Me = 17.00$; $SD = \pm 1.95$) (див. табл. 1) є демонструванням індивідом особистісної стійкості до зовнішньої і внутрішньої невизначеності, зумовленої соціальними змінами. Толерантність до двозначності, що супроводжується когнітивним осмисленням, позитивним ставленням і конструктивними очікуваннями, сприяє досягненню результатів в навчально-професійній діяльності.

Отримані результати й окреслені дискусивні положення теоретико-емпіричного дослідження феномену готовності до ризику здобувачів вищої освіти в умовах релевантної ситуації суспільних змін дають підстави констатувати, що мету досягнуто і

гіпотези підтверджено. З'ясовані психологічні кореляції (прямі й обернені зв'язки), висока і низька вираженість вимірів ризику мають достовірні відмінності за параметрами особистісної готовності до змін. Логічним видається продовження наших наукових пошуків у руслі формульованого експерименту з розробкою програми оптимізації готовності до ризику для здобувачів вищої освіти, що забезпечить належну сформованість важливих професійних і особистісних компетенцій.

Висновки

Обґрунтовано, що готовність до ризику респондентів в умовах суспільних змін є стійкою, багатоаспектною, ієрархічною властивістю особистості, що може визначати стратегію поведінки в умовах невизначеності, базується на аналізуванні поточної ситуації і власних можливостей. Побудовано матрицю психологічних корелятив. Установлено, що переважання прямих зв'язків дає підстави стверджувати, що зі зростанням готовності до ризику зростає готовність до особистісних змін і, відповідно, зі зростанням готовності до особистісних змін зростає готовність ризикувати. З'ясовано й обґрунтовано, що дев'ять обернених зв'язків параметрів ризику з винахідливістю, адаптивністю й толерантністю до двозначності свідчать про зворотну закономірність. Пояс-

these internalized properties of creativity, optimism, adaptability, and tolerance for ambiguity in respondents with low readiness to take risks manifested in coping behavior strategies and could be realized through the functioning of defense mechanisms. It was demonstrated that the recorded significant differences indicated personality traits that had become pronounced in current situations of social change. These traits were noted to be important contours of the psychological profile of students in the context of relevant social change situations. The obtained correlations and significant differences represented scientific value within the context of the research subject.

References

- Akritidis, J., McGuinness, S. L., & Leder, K. (2023). University students' travel risk perceptions and risk-taking willingness during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *Travel Medicine and Infectious Disease*, 51, 102486. <https://doi.org/10.1016/j.tmaid.2022.102486>
- Blyskun, O. (2021). Reintehratsiya molodi u sotsium: sotsial'no-psykholohichnyy aspekt. [Reintegration of youth into society: a socio-psychological aspect]. *Psykholohiya osobystosti – Psychology of Personality*, 11(1), 5–11. <https://doi.org/10.15330/ps.11.1.5-11>
- Bykova, S. V. (2008). Indyvidual'no-typolohichni osoblyvosti skhyl'nosti do ryzyku [Individual typological peculiarities of predisposition to risk]: dissertation ... PhD in Psychology: 19.00.01 / Svitlana Valentynivna Bykova; Scientific Supervisor: O. P. Sannykova; South Ukrainian State Pedagogical University named after K. D. Ushinsky. Odesa, 2008. – 204p. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/272>
- Halian, I., Popovych, I., Vovk, V., Kariyev, A., Poleshchuk, L., & Halian, O. (2023). Correlation of the coach's qualities and junior athletes' self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(7), 1621–1630. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.07199>
- Hatfield, J., & Fernandes, R. (2009). The role of risk-propensity in the risky driving of younger drivers. *Accident; analysis and prevention*, 41(1), 25–35. <https://doi.org/10.1016/j.aap.2008.08.023>
- Hoian, I. M. (2021). Sotsial'no-psykholohichni neno, sho zaznacheni internalizovani vlastyvosti vynahidlivosti, optymizmu, adaptivnosti y tolerantnosti do dvoznachnosti v respondentiv z nyzkoyu gotovnistyu rizykovati znahodyat svoye vidobrazhennya u strategiyah doलयochoy povedinky ta mozhut realizovуватися через роботу захисних механізмів. Продемонстровано, що зафіксовані достовірні відмінності вказують на риси особистості, що отримали вираженість у поточних ситуаціях суспільних змін. Зазначено, що ці риси є важливими контурами психологічного портрету здобувача у вимірах релевантних ситуацій суспільних змін. Отримані кореляційні зв'язки й достовірні відмінності складають наукову цінність у контексті предмету дослідження.
- Список використаних джерел**
- Akritidis J., McGuinness S. L., Leder K. University students' travel risk perceptions and risk-taking willingness during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *Travel Medicine and Infectious Disease*. 2023. Vol. 51, 102486. <https://doi.org/10.1016/j.tmaid.2022.102486>
- Блискун О. Реінтеграція молоді у соціум: соціально-психологічний аспект. *Психологія особистості*. 2021. Т. 11. № 1. С. 5–11. <https://doi.org/10.15330/ps.11.1.5-11>
- Бикова С. В. Індивідуально-типологічні особливості схильності до ризику: дис. ... канд. психол. наук. Південноукр. держ. пед. ун-т імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2008. 204 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/272>
- Halian I., Popovych I., Vovk V., Kariyev A., Poleshchuk L., Halian O. Correlation of the coach's qualities and junior athletes' self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(7). P 1621–1630. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.07199>
- Hatfield J., Fernandes R. The role of risk-propensity in the risky driving of younger drivers. *Accident; analysis and prevention*. 2009. Vol. 41(1). P. 25–35. <https://doi.org/10.1016/j.aap.2008.08.023>
- Гоян І. М. Соціально-психологічні основи самоорганізації молоді в умовах суспільних змін. Київ: ПВТП "LAT&K", 2021. 320 с. URL:

osnovy samoorganizatsii molodi v umovakh suspil'nykh zmin [*Social-psychological Foundations of Youth Self-Organization in the Conditions of Social Changes*]. Kyiv: PVTB "LAT&K". URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/s_64.e?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%92%D0%90854513

Hoian, I. M. (2019). Axiological aspects of youth moral and legal decision-making. *Anthropological Measurements of Philosophical Research*, 16, 66–77. <https://doi.org/10.15802/ampr.v0i16.187572>

Hudimova, A., Popovych, I., Savchuk, O., Liashko, V., Pyslar, A., & Hrys, A. (2021). Research on the relationship between excessive use of social media and young athletes' physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(6), 3364–3373. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.06456>

Josef, A. K., Richter, D., Samanez-Larkin, G. R., Wagner, G. G., Hertwig, R., & Mata, R. (2016). Stability and change in risk-taking propensity across the adult life span. *Journal of Personality and Social Psychology*, 111(3), 430–450. <https://doi.org/10.1037/pspp0000090>

Ilchuk, S. (2024). Sotsial'ne vyklyuchennya: vyklyk s'ohodennya chy vichna problema sotsial'noho buttya? [*Social Exclusion: A Challenge of the Present or an Eternal Problem of Social Existence?*]. *Vyshcha osvita – Higher Education of Ukraine*, 2, 28–36. <https://orcid.org/0009-0006-4034-4539>

Kokun, O. M., Moroz, V. M., Pishko, I. O., & Lozinska, N. S. (2021). Formuvannia psykholohichnoi hotovnosti viiskovoslužbovtsiv viiskovoi sluzhby za kontraktom do vykonannia zavidan za pryznachenniam pid chas boiovoho zlahodzhennia [*Formation of psychological readiness of military servicemen under contract to perform assigned tasks during combat coordination*]. Kyiv: 7BC. URL: https://lib.iitta.gov.ua/726799/1/Посіб_СТАРТ_ISBN.pdf

Kurova, A. V. (2022). Sytuatsiya nevyznachenosti u paradyhmi suchasnykh vyklykiv suspil'stva [*The situation of uncertainty in the paradigm of modern challenges of society*]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho*

https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%92%D0%90854513

Hoian I. M. Axiological aspects of youth moral and legal decision-making. *Anthropological Measurements of Philosophical Research*. 2019. Vol. 16. P. 66–77. <https://doi.org/10.15802/ampr.v0i16.187572>

Hudimova A., Popovych I., Savchuk O., Liashko V., Pyslar A., Hrys A. Research on the relationship between excessive use of social media and young athletes' physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. Vol. 21(6). P. 3364–3373. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.06456>

Josef A. K., Richter D., Samanez-Larkin G. R., Wagner G. G., Hertwig R., Mata R. Stability and change in risk-taking propensity across the adult life span. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2016. Vol. 111(3). P. 430–450. <https://doi.org/10.1037/pspp0000090>

Ілчук С. Соціальне виключення: виклик сьогодення чи вічна проблема соціального буття? *Вища освіта України*. 2024. №2. С. 28–36. <https://orcid.org/0009-0006-4034-4539>

Кокун О. М., Мороз В. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С. Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового злагодження. Київ: 7БЦ, 2021. 170 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/726799/1/Посіб_СТАРТ_ISBN.pdf

Курова А. В. Ситуація невизначеності у парадигмі сучасних викликів суспільства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. №4. С. 51–55. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.4.10>

Kremen V. Education in Ukraine defies the war. *European Journal of Education*. 2023. Vol. 58. P. 538–541. <https://doi.org/10.1111/ejed.12597>

- universytetu. Seriya: Psykholojiya – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Psychology, 4, 51–55. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.4.10>
- Kremen, V. (2023). Education in Ukraine defies the war. *European Journal of Education*, 58, 538–541. <https://doi.org/10.1111/ejed.12597>
- Kremen, V. G. (2014). From dialectic to man. *Voprosy Filosofii*, 1, 92–103. URL: https://www.researchgate.net/publication/298440815_From_Dialectics_to_Human
- Mavletova, A., & Witte, J. (2016). Is the willingness to take risks contagious? A comparison of immigrants and native-born in the United States. *Journal of Risk Research*, 20(7), 827–845. <https://doi.org/10.1080/13669877.2015.1119180>
- Mata, R., Josef, A. K., & Hertwig, R. (2016). Propensity for Risk Taking Across the Life Span and Around the Globe *Psychological Science*, 27(2), 231–43. <https://doi.org/10.1177/0956797615617811>
- Mitroshkina, O. (2018). Specificity of psychological readiness for changes and personal competence in the employees of the state criminal-executive service of Ukraine. *Psychological Journal*, 4(9), 53–67. <https://doi.org/10.31108/1.2018.9.19.4>
- Orlov, O. V. (2022). Justification of the possibility of using psychopharmacotherapy to overcome the negative impact of the Russian war on the population's mental health. *Insight: the psychological dimensions of society*, 7, 103–117. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2022-7-8>
- Peralta, C., Silva, M. V., Dores, A. R., Silva, M. A., Pinto, M. V., Ramos, D., & Rodrigues, M. A. (2024). Preventive Behaviors Among Higher Education Students in Response to COVID-19: The Role of Risk Perception. *Safety*, 10(4), 94. <https://doi.org/10.3390/safety10040094>
- Person, A. I., & Frazier, P. A. (2024). Coping strategy-situation fit vs. present control: relations with perceived stress in U.S. college students. *Anxiety, Stress, & Coping*, 37(2), 219–232. <https://doi.org/10.1080/10615806.2023.2217099>
- Popovych, I., Borysiuk, A., Semenov, O., Semenova, N., Serbin, I., & Reznikova, O. (2022a). Comparative analysis of the mental state of athletes for risk-taking in team sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022a. Vol. 22(4). P. 848–857. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.04107>
- Popovych, I., Kurova, A., Koval, I., Kazibekova, V., Kremen V. G. From dialectic to man. *Voprosy Filosofii*. 2014. Vol. 1. P. 92–103. URL: https://www.researchgate.net/publication/298440815_From_Dialectics_to_Human
- Mavletova A., Witte J. Is the willingness to take risks contagious? A comparison of immigrants and native-born in the United States. *Journal of Risk Research*. 2016. Vol. 20(7). P. 827–845. <https://doi.org/10.1080/13669877.2015.1119180>
- Mata R., Josef A. K., Hertwig R. Propensity for Risk Taking Across the Life Span and Around the Globe *Psychological Science*. 2016. Vol. 27(2). P. 231–43. <https://doi.org/10.1177/0956797615617811>
- Mitroshkina, O. (2018). Specificity of psychological readiness for changes and personal competence in the employees of the state criminal-executive service of Ukraine. *Psychological Journal*, 4(9), 53–67. <https://doi.org/10.31108/1.2018.9.19.4>
- Орлов О. В. Обґрунтування можливості використання психофармакотерапевтичних методів для подолання негативного впливу російської війни на психічне здоров'я населення. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2022. №7. С. 103–117. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2022-7-8>
- Peralta C., Silva M. V., Dores A. R., Silva M. A., Pinto M. V., Ramos D., Rodrigues M. A. Preventive Behaviors Among Higher Education Students in Response to COVID-19: The Role of Risk Perception. *Safety*. 2024. Vol. 10(4). P. 94. <https://doi.org/10.3390/safety10040094>
- Person A. I., Frazier P. A. Coping strategy-situation fit vs. present control: relations with perceived stress in U.S. college students. *Anxiety, Stress, & Coping*. 2024. Vol. 37(2). P. 219–232. <https://doi.org/10.1080/10615806.2023.2217099>
- Popovych I., Borysiuk A., Semenov O., Semenova N., Serbin I., Reznikova O. Comparative analysis of the mental state of athletes for risk-taking in team sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022a. Vol. 22(4). P. 848–857. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.04107>
- Popovych I., Kurova A., Koval I., Kazibekova V.,

- of Physical Education and Sport*, 22(4), 848–857. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.04107>
- Popovych, I., Kurova, A., Koval, I., Kazibekova, V., Maksymov, M., & Huzar, V. (2022b). Interdependence of emotionality, anxiety, aggressiveness and subjective control in handball referees before the beginning of a game: a comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(3), 680–689. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.03085>
- Popovych, I., Plokhikh, V., Hrys, A., Pavliuk, M., Nosov, P., & Zinchenko, S. (2023). Operationalization of footballers' emotional intelligence in the dimensions of motivational orientation: analysis based on the basic positions. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(3), 772–781. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.03095>
- Popovych, I., Shcherbak, T., Kuzikova, S., Blynova, O., Nosov, P., & Zinchenko, S. (2021). Operationalization of tactical thinking of football players by main game roles. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(5), 2480–2491. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.05334>
- Radul, V., Stryzhakov, A., Hornar, I., Radul, O., & Tkachenko, O. (2022). Research of future masters of pedagogy's socio-professional activity. *Amazonia Investiga*, 11(56), 18–27. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.56.08.2>
- Raitasalo, K., Järvinen-Tassopoulos, J., Rask, S., & Skogberg, N. (2024). Risk and Protective Factors for Gambling Among Youth by origin: Findings from the three waves of cross-sectional Finnish School Health Promotion Study among 238,939 Students. *Journal of Gambling Studies*, 40, 1905–1919. <https://doi.org/10.1007/s10899-024-10321-7>
- Rollnick, S., Heather, N., Gold, R., & Hall, W. (1992). *Readiness to Change Questionnaire* [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t00434-000>
- Sannikova, O. P., & Bykova, S. V. (2008). Psykholohichna diahnostryka stiykoyi skhyl'nosti do ryzyku: aprobatyia oryhnal'noyi metodyky [Psychological Diagnostics of Stable Risk Inclination: Validation of an Original Methodology]. *Problemy humanitarnykh nauk. Naukovi zapysky Drohobyts'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni I. Franka – Problems of the humanities. Scientific Notes of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical*
- Maksymov M., Huzar V. Interdependence of emotionality, anxiety, aggressiveness and subjective control in handball referees before the beginning of a game: a comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022b. Vol. 22(3). P. 680–689. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.03085>
- Popovych I., Plokhikh V., Hrys A., Pavliuk M., Nosov P., Zinchenko S. Operationalization of footballers' emotional intelligence in the dimensions of motivational orientation: analysis based on the basic positions. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(3). P. 772–781. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.03095>
- Popovych I., Shcherbak T., Kuzikova S., Blynova O., Nosov P., Zinchenko S. Operationalization of tactical thinking of football players by main game roles. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. Vol. 21(5). P. 2480–2491. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.05334>
- Radul V., Stryzhakov A., Hornar I., Radul O., Tkachenko O. Research of future masters of pedagogy's socio-professional activity. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11(56). P. 18–27. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.56.08.2>
- Raitasalo K., Järvinen-Tassopoulos J., Rask S., Skogberg N. Risk and Protective Factors for Gambling Among Youth by origin: Findings from the three waves of cross-sectional Finnish School Health Promotion Study among 238,939 Students. *Journal of Gambling Studies*. 2024. Vol. 40. P. 1905–1919. <https://doi.org/10.1007/s10899-024-10321-7>
- Rollnick S., Heather N., Gold R., Hall W. *Readiness to Change Questionnaire* [Database record]. APA PsycTests. 1992. <https://doi.org/10.1037/t00434-000>
- Саннікова О. П., Бикова С. В. Психологічна діагностика стійкої схильності до ризику: апробація оригінальної методики. *Проблеми гуманітарних наук. Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. Психологія*. 2008. № 19. С. 4–15. URL: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=ru&as_sdt=0,5&cluster=7741018545839989744

- University. Psychology*, 19, 4–15. URL: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=ru&as_sdt=0,5&cluster=7741018545839989744
- Sannikova, O., & Sannikov, O. (2018). Avantyrnist' i ryzyk u strukturi pryynyattya rishen' [Adventurousness and Risk in the Structure of Making Decision]. *Nauka i osvita – Science and education*, 9–10, 111–119. URL: <https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/articles/2018-9-10-doc/2018-9-10-st16>
- Schubert, G. (1964). Diagnostics of Risk Readiness (RSK). URL: <https://studfile.net/preview/5287941/page:4/>
- Sando, O. J., Kleppe, R., & Sandseter, E. B. H. (2024). Risk willingness in play: exploring children's behaviour in a virtual reality playground. *European Early Childhood Education Research Journal*, 33(2), 302–318. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2024.2437769>
- Sonsino, D., Shifrin, M., & Lahav, E. (2023). Gender differences in the stability of trust and risk-taking. *Journal of Trust Research*, 13(2), 223–251. <https://doi.org/10.1080/21515581.2023.2199023>
- Srivastava, R. (2023). Gender differences in frustration and ambiguity tolerance during Covid-19 pandemic in India. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05507-y>
- Tavrovetska, N., Popovych, I., Savchuk, O., Piletska, L., Lappo, V., Abramian, N., & Zahrai, L. (2023). Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(4), 868–877. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Traczyk, J., & Zaleskiewicz, T. (2015). Implicit attitudes toward risk: the construction and validation of the measurement method. *Journal of Risk Research*, 19(5), 632–644. <https://doi.org/10.1080/13669877.2014.1003957>
- Wang, Y., Liu, W., Liang, Y., Li, Y., Fan, X., Jiang, X., & Su, Y. (2024). Left-behind cumulative risk and academic adjustment in Chinese middle school students: The moderating effect of growth mindset. *International Journal of Psychology*, 59, 973–982. <https://doi.org/10.1002/ijop.13223>
- Woller, S. J., Boffa, J. W., Viana, A. G., Albanese, B. J., & Vujanovic, A. A. (2025). PTSD symptoms, suicidal ideation, and suicidal risk among Саннікова О., Санніков О. Авантюризм і ризик у структурі прийняття рішень. *Наука і освіта*. 2018. №9–10. С. 111–119. URL: <https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/articles/2018-9-10-doc/2018-9-10-st16>
- Schubert G. Diagnostics of Risk Readiness (RSK). 1964. URL: <https://studfile.net/preview/5287941/page:4/>
- Sando O. J., Kleppe R., Sandseter E. B. H. Risk willingness in play: exploring children's behaviour in a virtual reality playground. *European Early Childhood Education Research Journal*. 2024. Vol. 33(2). P. 302–318. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2024.2437769>
- Sonsino D., Shifrin M., Lahav E. Gender differences in the stability of trust and risk-taking. *Journal of Trust Research*. 2023. Vol. 13(2). P. 223–251. <https://doi.org/10.1080/21515581.2023.2199023>
- Srivastava, R. (2023). Gender differences in frustration and ambiguity tolerance during Covid-19 pandemic in India. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05507-y>
- Tavrovetska N., Popovych I., Savchuk O., Piletska L., Lappo V., Abramian N., Zahrai L. Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(4). P. 868–877. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Traczyk J., Zaleskiewicz T. Implicit attitudes toward risk: the construction and validation of the measurement method. *Journal of Risk Research*. 2015. Vol. 19(5). P. 632–644. <https://doi.org/10.1080/13669877.2014.1003957>
- Wang Y., Liu W., Liang Y., Li Y., Fan X., Jiang X., Su Y. Left-behind cumulative risk and academic adjustment in Chinese middle school students: The moderating effect of growth mindset. *International Journal of Psychology*. 2024. Vol. 59. P. 973–982. <https://doi.org/10.1002/ijop.13223>
- Woller S. J., Boffa J. W., Viana A. G., Albanese B. J., Vujanovic A. A. PTSD symptoms, suicidal ideation, and suicidal risk among

- university students: The role of shame. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 17(1), 145–153. <https://doi.org/10.1037/tra0001829>
- Xiang, J., Peng, F., Jiao, J., Tan, T., Liu, L., Chen, M., Wang, J., Luo, D., & Liu, S. (2025). Health risk behaviors, depressive symptoms and suicidal ideation among college students: A latent class analysis in middle China. *Journal of Affective Disorders*, 375, 205–213. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2025.01.107>
- Zafari, Z., Goldman, L., Kovrizhkin, K., & Muennig, P. (2021). Willingness-to-pay tuition and risk-taking proclivities among public health students. *Journal of American College Health*, 71(9), 2705–2710. <https://doi.org/10.1080/07448481.2021.1987249>
- Zhu, W., Huang, L., Zhou, X., Li, X., Shi, G., Ying, J., & Wang, C. (2024). Could AI Ethical Anxiety, Perceived Ethical Risks and Ethical Awareness About AI Influence University Students' Use of Generative AI Products? An Ethical Perspective. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 41(1), 742–764. <https://doi.org/10.1080/10447318.2024.2323277>
- Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. 2025. Vol. 17(1). P. 145–153. <https://doi.org/10.1037/tra0001829>
- Xiang J., Peng F., Jiao J., Tan T., Liu L., Chen M., Wang J., Luo D., Liu S. Health risk behaviors, depressive symptoms and suicidal ideation among college students: A latent class analysis in middle China. *Journal of Affective Disorders*. 2025. Vol. 375. P. 205–213. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2025.01.107>
- Zafari Z., Goldman L., Kovrizhkin K., Muennig P. Willingness-to-pay tuition and risk-taking proclivities among public health students. *Journal of American College Health*. 2021. Vol. 71(9). P. 2705–2710. <https://doi.org/10.1080/07448481.2021.1987249>
- Zhu W., Huang L., Zhou X., Li X., Shi G., Ying J., Wang C. Could AI Ethical Anxiety, Perceived Ethical Risks and Ethical Awareness About AI Influence University Students' Use of Generative AI Products? An Ethical Perspective. *International Journal of Human-Computer Interaction*. 2024. Vol. 41(1). P. 742–764. <https://doi.org/10.1080/10447318.2024.2323277>